

SK

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

2013

Audit EÚ v skratke

Predstavenie výročných správ Európskeho
dvora audítorov za rok 2013

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

E-mail: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Twitter: @EUAuditorsECA
YouTube: EUAuditorsECA

Viac doplňujúcich informácií o Európskej únii je k dispozícii na internete.
Sú dostupné cez server Európa (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2014

ISBN 978-92-872-1015-9
doi:10.2865/26039

© Európska únia, 2014
Rozmnožovanie je povolené len so súhlasom autora.

Printed in Luxembourg

SK

2013

Audit EÚ v skratke

**Predstavenie výročných správ Európskeho
dvora audítorov za rok 2013**

Každoročne v novembri predkladá Európsky dvor audítorov výsledky svojich ročných auditov týkajúcich sa finančného hospodárenia EÚ za predchádzajúci rozpočtový rok. Na základe nezávislých audítorských dôkazov, ktoré zbierame, poskytujeme uistenie o využívaní prostriedkov EÚ a zároveň upozorňujeme na oblasti, v ktorých sa zistilo najrizikovejšie vynakladanie finančných prostriedkov. Správy obsahujú aj odporúčania na to, ako zlepšiť finančné hospodárenie EÚ. Naša inštitúcia týmto spôsobom pomáha Európskemu parlamentu a Rade kontrolovať výdavky EÚ a presadzuje povinnosť zodpovedať sa občanom EÚ.

„Audit EÚ za rok 2013 v skratke“ zhrňa a vysvetľuje hlavné zistenia v našej výročnej správe o plnení

rozpočtu EÚ za rozpočtový rok 2013 a výročnej správe o Európskych rozvojových fondoch. Rovnako ako v predchádzajúcich rokoch správy poskytujú prehľad o tom, do akej miery tí, ktorí zodpovedajú za hospodárenie s prostriedkami EÚ na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni, verne predkladali správy o hospodárení s prostriedkami, zabezpečili uplatňovanie finančných pravidiel EÚ a dodržiavali zásady hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti.

Rok 2013 bol posledným rokom sedemročného programového obdobia a naše výročné správy o tomto období uverejňujeme v prechodnom období, ktoré je významné pre EÚ a jej financie. Momentálne prebieha programové obdobie na roky 2014 – 2020 a ako sa ukazuje v našich správach, nový Európsky parlament a Komisia stoja pred dlhodobými a novými výzvami v oblasti finančného riadenia a povinnosti zodpovedať sa.

Tlak na financie EÚ a členských štátov pokračuje a vyžaduje si starostlivé hospodárenie a kontrolu finančných prostriedkov EÚ, ako aj lepší odhad dlhodobých požiadaviek financovania. V našich správach konkrétne zdôrazňujeme, že je potrebné, aby Komisia a orgány členských štátov venovali viac pozornosti finančnému hospodáreniu s rozpočtom EÚ, aby zabezpečili, že peniaze EÚ sa používajú na dosahovanie výsledkov, ktoré by sa nedali dosiahnuť efektívne alebo účinne iným spôsobom. Výsledky auditu EDA zároveň poukazujú aj na to, že je možné a malo by sa vykonať viac s cieľom zaistiť, aby sa peniaze EÚ použili v súlade s pravidlami.

EDA teší, že môže pomôcť novému Európskemu parlamentu a novej Komisii v riešení týchto aj ďalších úloh v oblasti finančného hospodárenia a povinnosti zodpovedať sa, ktorým čelí EÚ. Na tento účel sme taktiež pripravili dve situačné správy, ktoré vychádzajú zo skúseností EDA z auditu a v ktorých zdôrazňujeme našu hlavnú zodpovednosť, úlohy v oblasti auditu a finančného hospodárenia, ktorým sa EÚ musí venovať.

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'V. Caldeira'.

predseda Európskeho dvora audítorov

Strana

04	Celkové výsledky
04	Hlavné body
05	Vynakladanie peňazí EÚ v súlade s pravidlami
15	Rozpočet EÚ a výsledky
18	Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov
18	Príjmy
20	Poľnohospodárstvo: podpora trhu a priama podpora
22	Rozvoj vidieka, životné prostredie, rybné hospodárstvo a zdravie
24	Regionálna politika, energetika a doprava
26	Zamestnanosť a sociálne veci
28	Vonkajšie vzťahy, pomoc a rozšírenie
30	Výskum a iné vnútorné politiky
32	Administratívne a súvisiace výdavky
33	Európske rozvojové fondy (ERF)
35	Základné informácie
35	Prehľad audítorského prístupu
37	Európsky dvor audítorov a jeho práca

Hlavné body

Zhrnutie vyhlásenia o vierohodnosti za rok 2013

Európsky dvor audítorov (EDA) vyjadruje k **úctovnej závierke** Európskej únie za rok 2013 **výrok bez výhrad**.

Príjmy za rok 2013 sú z celkového hľadiska **zákonné a riadne**.

Záväzky za rok 2013 sú z celkového hľadiska **zákonné a riadne**.

Platby za rok 2013 obsahujú významné chyby. EDA preto vyjadruje **záporný výrok** k ich zákonnosti a riadnosti.

Vyhlasenie o vierohodnosti sa nachádza v kapitole 1 výročnej správy za rok 2013.

- **Odhadovaná chybovosť**, ktorou sa meria miera nesprávnosti, za platby v roku 2013 je 4,7 %, podobne ako v roku 2012 (4,8 %) a dlhodobo prekračuje 2 % prah významnosti.
- Celkovo existujú medzi členskými štátmi podstatné rozdiely a preskúmané **systemy dohľadu a kontroly** boli čiastočne účinné pri zabezpečovaní riadnosti platieb.
- Dvomi najviac náchylnými oblasťami na chyby boli výdavkové oblasti *regionálna politika, energetika a doprava* so 6,9 % a *rozvoj vidieka, životné prostredie, rybné hospodárstvo a zdravie* so 6,7 %. Odhadovaná chybovosť pre **zdieľané hospodárenie** ako celok, t. j. aj vrátane skupín politik *poľnohospodárstvo: podpora trhu a priama podpora a zamestnanosť a sociálne veci*, bola 5,2 %.
- **Činnosti súvisiace s opravnými opatreniami a spätným získavaním finančných prostriedkov**, ktoré uskutočnili orgány v členských štátoch a Komisii, mali pozitívny dosah na odhadovanú chybovosť. Bez týchto činností by bola celková odhadovaná chybovosť na úrovni 6,3 %.
- Podobne ako v roku 2012 v prípade veľkého počtu chybných transakcií v oblastiach zdieľaného hospodárenia **mali orgány členských štátov k dispozícii dostatočné informácie** na to, aby chyby odhalili a opravili pred predložením žiadostí o preplatenie Komisii.
- Z dôvodu **plynulého nárastu súm, ktoré sa majú financovať z budúcich rozpočtov**, je i napriek výraznému zvýšeniu rozpočtu platieb za rok 2013 zásadne dôležité, aby Komisia plánovala svoje požiadavky na platby v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- Vynakladanie prostriedkov EÚ v programovom období 2007 – 2013 bolo zamerané skôr na čerpanie („použiť ich, alebo ich stratiť“) a súlad než na dobrú výkonnosť. **Nedostatočný dôraz na výkonnosť** je základným nedostatkom v koncepcii veľkej časti rozpočtu EÚ.

Vynakladanie peňazí EÚ v súlade s pravidlami

Peniaze EÚ v roku 2013

EDA každoročne kontroluje príjmy a výdavky rozpočtu EÚ a poskytuje svoje stanovisko k tomu, do akej miery je ročná účtovná závierka spoľahlivá a príjmové a výdavkové transakcie sú v súlade s príslušnými pravidlami a predpismi.

Rozpočtové výdavky EÚ predstavovali v roku 2013 spolu **148,5 mld. EUR** alebo približne 290 EUR na jedného občana. Tieto výdavky predstavujú asi jedno percento hrubého národného dôchodku EÚ a zodpovedajú približne dvom percentám celkových verejných výdavkov členských štátov EÚ.

O rozpočte EÚ rozhoduje každý rok v rámci sedemročného finančného rámca Európsky parlament a Rada. Za zabezpečenie správneho plnenia rozpočtu zodpovedá primárne Komisia. V prípade asi 80 % výdavkov – najmä poľnohospodárstvo a súdržnosť – Komisia túto zodpovednosť zdieľa s členskými štátmi EÚ.

Odkiaľ pochádzajú peniaze?

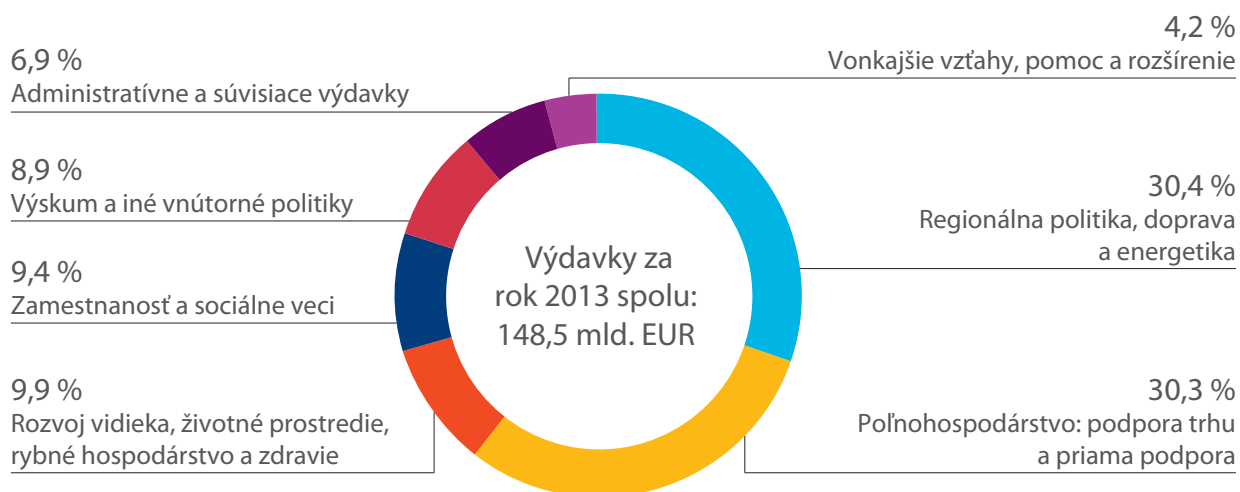
Rozpočet EÚ je financovaný z rôznych prostriedkov. Najväčší podiel tvoria platby členských štátov odvodené z ich hrubého národného dôchodku (110,0 mld. EUR). Medzi ďalšie zdroje patria platby členských štátov na základe vybranej dane z pridanej hodnoty (14,5 mld. EUR), ako aj clá a poľnohospodárske poplatky (15,4 mld. EUR).

Ako sú peniaze vynakladané?

Ročný rozpočet EÚ sa vynakladá na rôzne oblasti politik (pozri **graf 1**). Realizujú sa platby na podporu rôznorodých činností, ako sú výskumné projekty, školenie pre nezamestnaných alebo poľnohospodárska výroba.

Graf 1

Rozpočet EÚ za rok 2013

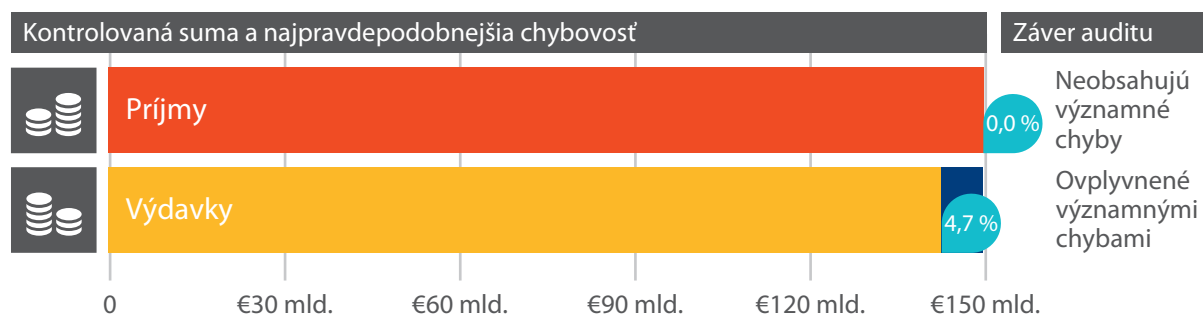

Kontrolné zistenia za rok 2013

Kľúčovým prvkom audítorskej práce EDA je testovanie vzoriek transakcií z celého rozpočtu EÚ s cieľom získať štatistické odhady o tom, do akej miery príjmy a rozličné výdavkové oblasti obsahujú chyby. **Graf 2** obsahuje zhrnuté výsledky za rok 2013. Viac informácií o audítorskom prístupe EDA a odhade najpravdepodobnejšej chybovosti nájdete na strane 35.

Graf 2

Výsledky testovania transakcií za rozpočet EÚ ako celok v roku 2013

Najpravdepodobnejšia chybovosť (odhadovaná chybovosť na základe vyčísľiteľných chýb zistených v štatistickej vzorke transakcií)

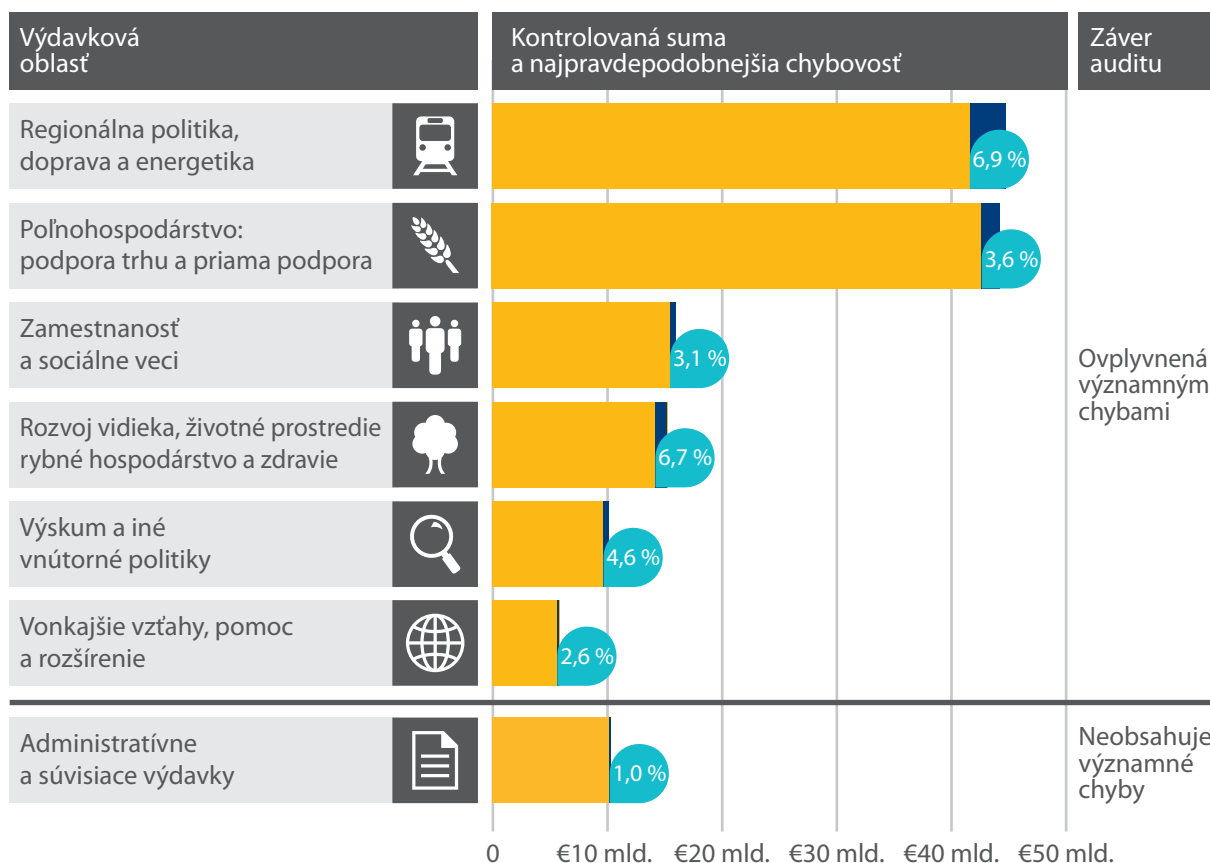
EDA dospel k záveru, že za rok 2013 sa v príjmoch nevyskytli významné chyby. Odhadovaná chybovosť za výdavkový rozpočet vo výške 4,7 % vedie k vydaniu zápornému výroku k riadnosti výdavkov (pozri vysvetlenie termínu „riadnosť“ na strane 36).

Testovanie taktiež prináša výsledky za každú výdavkovú oblasť, ako sa uvádza v **grafe 3**.

Ďalšie informácie o každej výdavkovej oblasti sa uvádzajú na stranách 18 až 34 a v súvisiacich kapitolách výročnej správy za rok 2013.

Graf 3

Výsledky testovania transakcií za výdavkové oblasti EÚ v roku 2013

% Najpravdepodobnejšia chybovosť (odhadovaná chybovosť na základe vyčísliteľných chýb zistených v štatistickej vzorke transakcií)

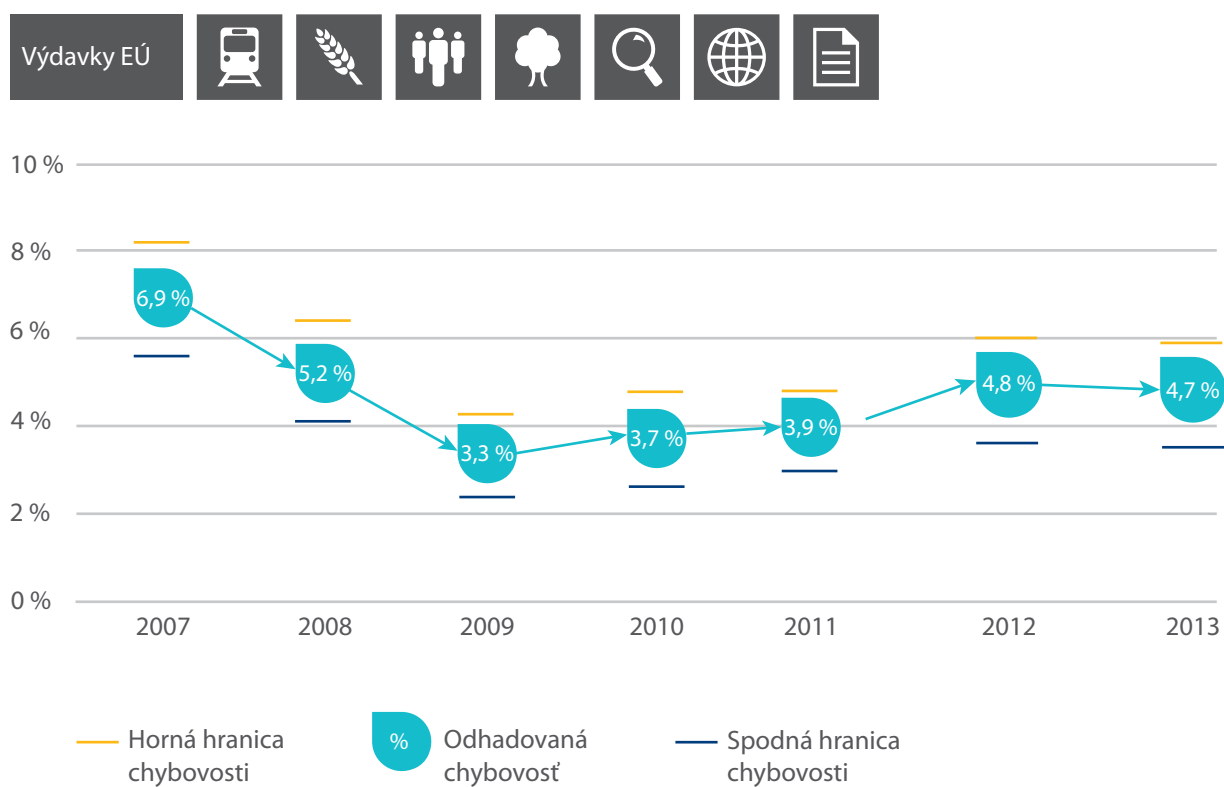
Poznámka: EDA používa na odhad chybovosti štandardné štatistické metódy (pozri kapitolu 1 prílohu 1.1. k výročnej správe).

Analýza výsledkov auditu

Odhadovaná chybovosť, ktorou sa meria miera nesprávnosti, za platby v roku 2013 predstavuje 4,7 %, podobne ako v roku 2012 (4,8 %) a dlhodobo prekračuje 2 % prah významnosti (pozri **graf 4**).

Graf 4

Odhadovaná chybovosť za rozpočet EÚ ako celok: 2007 až 2013

Poznámka: EDA používa na odhad najpravdepodobnejšej chybovosti štandardné štatistické metódy. Dvor audítorov je na 95 % presvedčený, že chybovosť v celkovom súbore sa pohybuje medzi spodnou a hornou hranicou chybovosti. Podrobné informácie sa uvádzajú v kapitole 1 prílohy 1.1 kvýročnej správe a v grafe 1.3 výročnej správy.

Chyby, plytvanie a podvod

Chybovosť odhadovaná Dvorom audítorov nie je meradlom podvodov, neúčinnosti alebo plytvania. Ide o odhad peňazí, ktoré nemali byť vyplatené, pretože sa nepoužili v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Medzi typické chyby patrí preplatenie výdavkov, ktoré boli neoprávnené, alebo nákupy bez náležitého uplatnenia pravidiel verejného obstarávania.

Podvod znamená úmyselné klamanie s cieľom získať výhody. EDA oznamuje podozrivé prípady podvodu, ktoré zistí pri audite, Európskemu úradu pre boj proti podvodom (OLAF), ktorý podľa potreby vedie vyšetrovania a následné kontroly v spolupráci s orgánmi členských štátov.

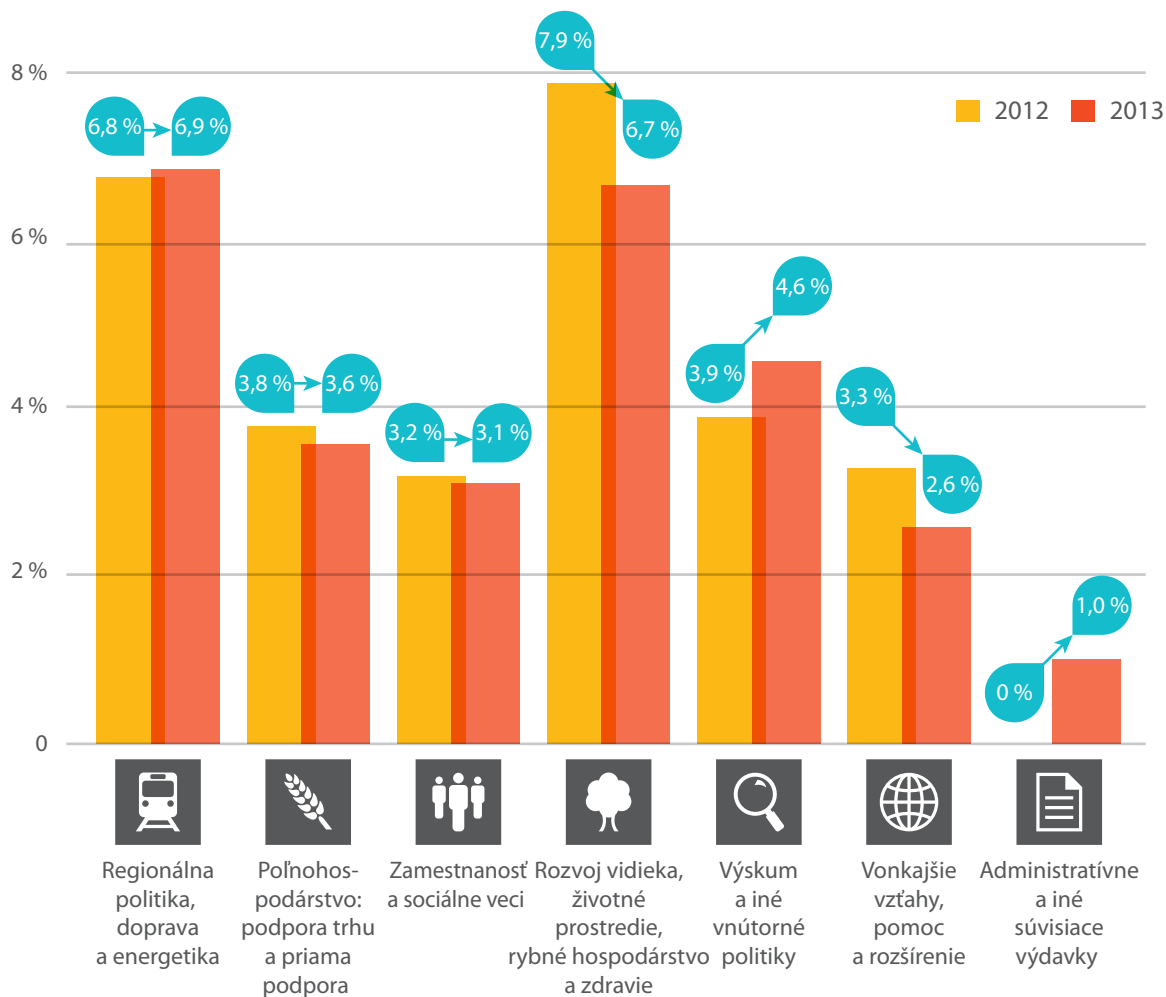
Porovnanie odhadovanej chybovosti za rozličné výdavkové oblasti je znázornené v **grafe 5**. Zvýšenie výdavkov v oblasti *výskumu a iných vnútorných politík*, ako aj v oblasti *administratívnych a súvisiacich výdavkov* bolo vykompenzované znížením výdavkov v oblasti *rozvoja vidieka, životného prostredia, rybného hospodárstva a zdravia* a v oblasti *vonkajších vzťahov, pomoci a rozšírenia*.

Rovnako ako v roku 2012 boli najviac náchylné na chyby dve oblasti: *regionálna politika, energetika a doprava a rozvoj vidieka, životné prostredie, rybné hospodárstvo a zdravie*. Odhadovaná chybovosť pre tieto dve oblasti spolu s dvoma ďalšími **oblasťami zdieľaného hospodárenia** (*poľnohospodárstvo: podpora trhu a priama podpora a zamestnanosť a sociálne veci*) bola 5,2 %. Odhadovaná chybovosť všetkých ostatných prevádzkových výdavkov (ktoré väčšinou priamo riadi Komisia) je vo výške 3,7 %. Napokon EDA zistila 1,0 % odhadovanú chybovosť v administratívnych výdavkoch.

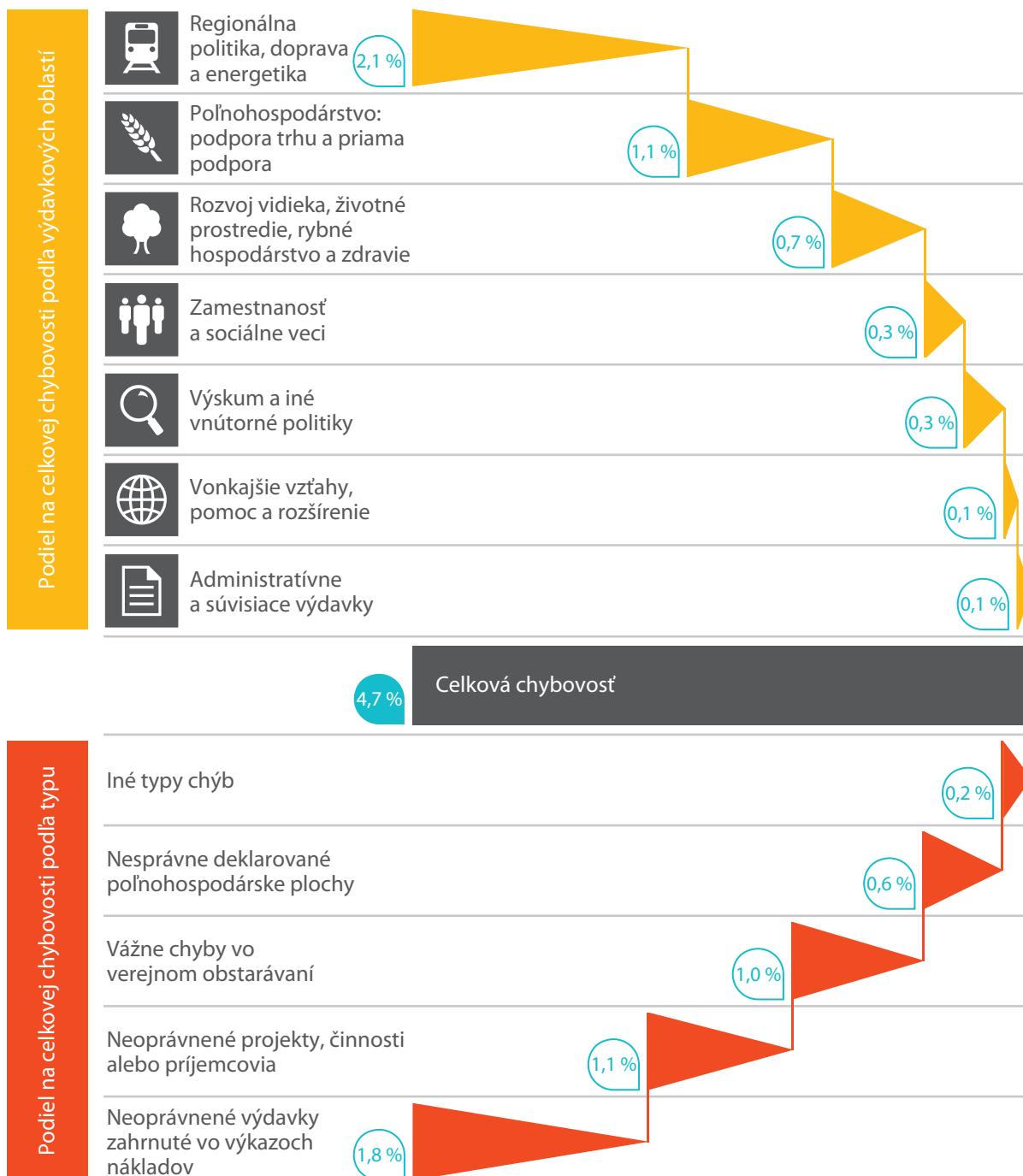
Graf 5

Porovnanie medzi odhadovanou mierou chybovosti v roku 2012 a 2013 vo výdavkových oblastiach EÚ

Graf 6

Rozdelenie celkovej odhadovanej chybovosti podľa výdavkových oblastí a typu chýb

% Celková odhadovaná chybovosť za rozpočet EÚ ako celok

% Podiel celkovej chybovosti vyjadrený v percentuálnych bodoch

EDA analyzuje podiel jednotlivých typov chýb, ako aj jednotlivých výdavkových oblastí na celkovej odhadovanej chybovosti (pozri **graf 6**).

Výdavky, pri ktorých neboli splnené nevyhnutné podmienky na zahrnutie do projektov financovaných EÚ, sa podieľali na celkovej odhadovanej chybovosti najväčšou mierou (*neoprávnené výdavky zahrnuté do výkazov nákladov*: 39 % alebo 1,8 percentuálneho bodu celkovej odhadovanej chybovosti). Druhé boli projekty, v ktorých podľa platných predpisov nebolo povolené financovanie predmetu/činnosti alebo nebol oprávnený príjemca (*neoprávnené projekty/činnosti alebo príjemcovia*: 22 % alebo 1,1 percentuálneho bodu celkovej odhadovanej chybovosti).

Oblasť *regionálna politika, energetika a doprava* je najväčšia výdavková oblasť a má najvyššiu odhadovanú chybovosť. V dôsledku tejto kombinácie má zďaleka najväčší podiel na celkovej odhadovanej chybovosti (44 %; 2,1 percentuálneho bodu celkovej odhadovanej chybovosti). Podobný objem výdavkov má oblasť *poľnohospodárstvo: podpora trhu a priama podpora*, ktorá sa na celkovej odhadovanej chybovosti podieľa približne polovicou.

Nápravné opatrenia majú pozitívny vplyv na chybovosť

Členské štáty a Komisia používajú nápravné opatrenia na ochranu rozpočtu EÚ v prípadoch neúčinných systémov kontroly alebo nesprávnych výdavkov. Keby sa tieto nápravné opatrenia neboli uplatnili na platby za rok 2013, ktoré Dvor audítorov kontroloval, celková odhadovaná chybovosť by bola 6,3 %, a nie 4,7 %.

Nadalej však existuje veľký priestor na zníženie odhadovanej chybovosti pomocou lepšieho využívania existujúcich kontrolných systémov a nápravných opatrení. EDA zistil, že v prípade veľkého počtu chybných transakcií v oblastiach zdieľaného hospodárenia mali orgány členských štátov k dispozícii dostatočné informácie na to, aby chyby odhalili a opravili pred predložením žiadostí o preplatenie Komisii. Odhadovanú chybovosť v oblasti *regionálnej politiky, energetiky a dopravy* by to napríklad znížilo zo 6,9 na 3,9 %, v oblasti *rozvoja vidieka, životné prostredie, rybného hospodárstva a zdravia* zo 6,7 % na 2,0 % a v oblasti *zamestnanosti a sociálnych vecí* z 3,1 % na 1,9 %.

Nové výzvy pri predkladaní spoľahlivých finančných informácií

Pri predkladaní informácií o spomínaných opravných zmenách sa jasne nerozlišuje medzi hlavnými typmi opravných zmien a informácie sú vo veľkej miere zaznamenávané mimo účtovného systému. Táto situácia komplikuje analýzu a znižuje správnosť údajov uvedených v účtovnej závierke a v súvisiacich finančných výkazoch.

Prejavuje sa aj tendencia smerom k zvýšenému využívaniu finančných nástrojov. Prostredníctvom pôžičiek, záruk, kapitálu a ďalších rizikových mechanizmov poskytujú podporu pre investície do projektov, ktoré by mohli byť ekonomicky životaschopné. Pri finančných nástrojoch je pre ich zložitú štruktúru potrebné venovať osobitnú pozornosť ich meraniu a vykazovaniu v súlade s medzinárodnými účtovnými štandardmi pre verejný sektor.

Pokračujúci nárast súm na financovanie z budúcich rozpočtov

Medzi hlavné znaky rozpočtového a finančného hospodárenia EÚ v roku 2013 patrili:

- o vysoký nárast objemu platieb, ktoré mohla Komisia uskutočniť pomocou opravných rozpočtov: 9,6 % počiatočného rozpočtu;
- o o 2,6 % pokračuje narastanie záväzkov na vykonávanie platieb v budúcnosti napriek vysokej miere platieb;
- o neustále dlhé obdobie (v priemere vyše dvoch rokov) medzi počiatočným záväzkom a schválením žiadostí o preplatenie výdavkov Komisiou;
- o len 37 % finančných prostriedkov vyplatených na nástroje finančného inžinierstva bolo ku koncu roka 2012 uhradených konečným príjemcom;
- o suma vo výške 259 mil. EUR, ktorú tvorili splátky, úroky a dividendy, ktoré sa nazhromaždili od roku 2008, nebola zaznamenaná medzi príjmy.

Čo sú záväzky a platby?

Rozpočet EÚ má dve zložky: záväzky (sumy, ktoré sa uhradia v danom roku alebo v budúcich rokoch) a platby (uhradenie finančných prostriedkov v danom roku). Platby možno uhradiť len na základe platného záväzku. Ročné stropy pre záväzky a platby sú stanovené vo viacročných finančných rámcoch odsúhlasených Radou a Parlamentom.

Povaha výdavkových programov EÚ, najmä dlhé oneskorenie medzi záväzkom a platbami, vedie k rastúcemu tlaku na budúce rozpočty platieb. Dôkazom toho je vysoký nárast rozpočtu platieb v roku 2013 a očakáva sa, že podobným spôsobom budú ovplyvnené aj budúce rozpočty.

Ako zlepšiť rozpočtové a finančné hospodárenie

EDA usudzuje, že Komisia by mala:

- o uverejňovať viac zmysluplných informácií o činnosti nápravných mechanizmov (časový rozvrh, pôvod a povaha) a zvýšiť istotu, pokiaľ ide o správnosť údajov tým, že ich bude zaznamenávať v rámci prijatých účtovných systémov;
- o zaznamenať a merať všetky finančné nástroje a nástroje finančného inžinierstva v súlade s medzinárodnými účtovnými štandardmi pre verejný sektor, najmä pomocou spoľahlivých postupov na určenie a zaznamenanie zníženia hodnoty aktív;
- o poskytovať informácie o peňažných prostriedkoch až po ich vyplatenie konečným príjemcom;
- o a pripraviť a zverejniť dlhodobú predpoveď peňažných tokov, ktorú je potrebné každý rok aktualizovať. Zainteresovaným stranám by to pomohlo vyhodnotiť budúce požiadavky na platby a rozpočtové priority.

Chcete vedieť viac? Úplné informácie o hlavných zisteniach sa nachádzajú v kapitole 1 „Vyhlásenie o vierohodnosti a podporné informácie“ výročnej správy o rozpočte EÚ za rok 2013.

Rozpočet EÚ a výsledky

Finančné prostriedky EÚ by sa mali vynakladať v súlade so zásadami riadneho finančného hospodárenia: hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti. Dosahovanie dobrej výkonnosti zahŕňa vstupy (finančné, ľudské, materiálne, organizačné alebo regulačné prostriedky potrebné na realizáciu programu), výstupy (dosiahnuté výsledky programu), výsledky (okamžité účinky programu na priamych adresátoch alebo príjemcov) a dosahy (dlhodobé zmeny v spoločnosti, ktoré možno aspoň čiastočne pripísať opatreniu EÚ). EDA posudzuje tieto atribúty v rámci svojich auditov výkonnosti.

Nedostatočné zameranie na výkonnosť

Pri vynakladaní prostriedkov EÚ v programovom období 2007 – 2013 bolo zameranie skôr na čerpanie („použi ich, alebo ich strat“) a súlad než na dobrú výkonnosť. Napríklad výber projektov, ktoré sa mali financovať z fondov EÚ, sa zamerával v prvom rade na potrebu vynaložiť disponibilné finančné prostriedky EÚ, v druhom rade na potrebu dodržiavať pravidlá a až v treťom rade – a to v obmedzenom rozsahu – na dosahovanie výsledkov a dosah. Toto nedostatočné zameranie na výkonnosť je základnou chybou v koncepcii väčšiny rozpočtu EÚ.

Komisia tvrdí, že v programovom období 2014 až 2020 je silné zameranie na výkonnosť, pričom hlavným stimulom sú výkonnostné rezervy. Prostredníctvom týchto rezerv Komisia zadrží 6 % finančných prostriedkov vyčlenených pre jednotlivé členské štáty, kým nebude považovať výkonnosť za uspokojivú. Avšak ukazovatele vstupov a výstupov budú v praxi naďalej do veľkej miery určovať uvoľnenie finančných prostriedkov. Ukazovatele výsledkov bude Komisia používať len v niektorých oblastiach. Ukazovatele dosahu sa vôbec nepredpokladajú.

Účinnejšie fungovanie výkonnostnej rezervy bude závisieť od úspechu Komisie pri rokovaní o vhodných cieľoch a čiastkových cieľoch na začiatku programového obdobia a získaní presných, spoľahlivých a včasných údajov od členských štátov na určenie, či sa ciele dosiahli.

Predkladanie správ neprispôsobené ambíciám kultúry výkonnosti

Predkladanie správ o výkonnosti na úrovni celého rozpočtu je rozdelené do niekoľkých všeobecných správ. V týchto správach nie je zachytený pokrok v dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020 ani neposkytujú ucelený prehľad o výsledkoch z hľadiska pridanej hodnoty EÚ. Avšak štvrtá hodnotiacia správa predstavuje krok správnym smerom, pretože sa snaží vytvoriť prepojenie medzi hlavnými finančnými programami a dostupnými informáciami o výkonnosti v súvislosti so stratégiou Európa 2020.

Na úrovni jednotlivých generálnych riaditeľstiev Komisie sa stanovujú výkonnostné ciele pre ich politické zodpovednosti v plánoch riadenia a neskôr predkladajú správu o dosiahnutých výsledkoch vo výročných správach o činnosti. EDA preskúmal plány riadenia a výročné správy o činnosti generálnych riaditeľstiev Komisie a zistil, že uistenie sa obmedzuje na otázky správnosti a vnútornej kontroly a nerieši otázky výkonnosti. Okrem toho ciele boli stanovené na príliš vysokej úrovni, aby boli vhodné na účely riadenia, a vybrané ukazovatele nie sú vždy vhodné na meranie výkonnosti.

Pridaná hodnota výdavkov EÚ nie vždy preukázaná

V 19 osobitných správach prijatých Dvorom audítorov v roku 2013 sa skúma široká škála tém auditov výkonnosti a posudzuje sa, či pomoc EÚ bola riadená podľa zásad riadneho finančného hospodárenia (hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť).

EDA preskúmal, aké ponaučenia z jeho osobitných správ z roku 2013 by sa dali využiť pri príprave nových programov a projektov na programové obdobie 2014 – 2020, a zistil, že:

- o **pridaná hodnota EÚ nebola vždy zabezpečená;**

Príklad: Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii

Z Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii sa kompenzujú zamestnanci ovplyvnení masovým prepúšťaním. EDA zistil, že členské štáty by aj tak vyplatili jednu tretinu financovania. (Osobitná správa č. 7/2013 „Priniesol Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii pridanú hodnotu EÚ v podobe opätovného začlenenia prepustených pracovníkov?“)

- o **a v niekoľkých prípadoch bola potenciálna mŕtva váha, čo znamená, že príjemcovia by vykonali činnosť aj bez financovania EÚ.**

Príklad: Finančný nástroj s rozdelením rizika

Komisia v dostatočnej miere nepreukázala, že podpora EÚ prostredníctvom finančného nástroja s rozdelením rizika (finančný nástroj na zlepšenie prístupu k dlhovému financovaniu investícií v oblasti výskumu) vedie k investíciám, ktoré presahujú úroveň investícií, pri ktorých by príjemcovia realizovali projekty aj bez verejných financií. (Osobitná správa č. 2/2013 „Zabezpečila Komisia efektívnu implementáciu siedmeho rámcového programu pre výskum?“)

Väčšina odporúčaní EDA prijatá

Kontrola prijatia opatrení na základe predchádzajúcich odporúčaní EDA z auditov výkonnosti je kľúčovým prvkom v cykle povinnosti zodpovedať sa a pomáha pri podpore účinného vykonávania odporúčaní uvedených v správach zo strany Komisie. EDA preskúmal, ako Komisia následne prijímala odporúčania z ôsmich osobitných správ prijatých v rokoch 2007 – 2010 a zistil, že 79 % odporúčaní bolo prijatých či už plne alebo vo väčšine ohľadov.

Dvor audítorov Komisii odporúča:

- o pri ďalšej príležitosti, keď sa bude revidovať nariadenie o rozpočtových pravidlách, zracionalizovať svoj rámec podávania správ o výkonnosti;
- o začleniť do hodnotiacej správy jedinú časť, ktorá bude súhrnom všetkých dostupných informácií o pokroku v dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020;
- o ďalej rozvinúť svoj systém riadenia výkonnosti a výkazníctva, aby mohla prevziať zodpovednosť za riadne finančné hospodárenie, ako aj príspevok rozpočtu EÚ k dosahovaniu výsledkov politik.

Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov

18

Príjmy

149,5 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Tento audit sa týkal príjmov EÚ, z ktorých sa financuje jej rozpočet. Príspevky vypočítané na základe HND členských štátov sa v roku 2013 podieľali na príjmoch 74 % a príspevky vypočítané na základe DPH vybranej členskými štátmi 10 %. Clá z dovozu a produkcie cukru, ktoré vyberajú vnútroštátne orgány členských štátov v mene EÚ, predstavovali 10 % príjmov, zvyšných 6 % boli iné príjmy.

Vysvetlenie k auditu príjmov EÚ

Príjmy EÚ založené na HND a DPH sa vypočítavajú na základe makroekonomických štatistík a odhadov, ktoré poskytujú členské štáty. Audit EDA týkajúci sa riadnosti príslušných transakcií zahŕňa činnosti Komisie súvisiace so spracovaním týchto údajov, ale nie ich počiatočné generovanie vnútroštátnymi orgánmi. V dôsledku toho sa závery z auditu EDA týkajú dosahu chýb Komisie na celkovú sumu príjmov.

Pokiaľ ide o clá, EDA preskúmava, ako Komisia spracúva výkaz ciel, ktorý predkladajú členské štáty, a kontroly vo vybraných členských štátoch.

Čo sme zistili

Ovplyvnené významnými chybami?

Nie

Odhadovaná chybovosť:

0,0 % (2012: 0,0 %)

Preskúmané systémy kontroly:

Účinné

EDA upozorňuje na záležitosť týkajúcu sa **údajov v oblasti tieňovej ekonomiky**, ktoré sú zahrnuté do výpočtu príjmu založeného na HND členských štátov. Tieto údaje nie sú medzi členskými štátmi dostatočne harmonizované.

Výhrada je prostriedkom, ktorý umožňuje ponechať otvorené pre korekciu sporné prvky v údajoch o HND predložených členskými štátmi. Je **všeobecná výhrada k údajom HND Grécka** za roky 2008 a 2009, pretože sú stále založené na predbežných odhadoch. Je to súčasťou problému s národnými účtami Grécka.

Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov

Colné orgány členských štátov vykonávajú kontroly s cieľom overiť, či dovozcovia dodržiavajú nariadenia o sadzbách a dovoze. EDA zistil, že kvalita týchto kontrol sa výrazne líšila v kontrolovaných členských štátoch. To môže viesť k tomu, že sa dovozcovia rozhodnú deklarovvať tovar v členskom štáte inom, než je členský štát, v ktorom majú svoje sídlo, aby znížili pravdepodobnosť, že budú predmetom kontrol a skomplikovali výber splatných ciel. Jedným z takýchto príkladov, kde sa to vyskytlo, bol dovozca, ktorý vyložil tovar čínskeho textilu v Hamburgu (Nemecku), potom ho prepravil do Rotterdamu (Holandsko), kde bol tovar prepustený do voľného obehu, a následne bol tovar odvezený do Poľska na konečný predaj.

Čo odporúčame

EDA odporúča Komisii:

- podporovať členské štáty, aby harmonizovali metodiky na zostavovanie údajov v oblasti tieňovej ekonomiky;
- zaviesť a podrobne monitorovať detailný akčný plán s jasnými medzníkmi na riešenie problémov so zostavovaním národných účtov Grécka;
- zaviesť minimálne štandardy pre kontroly vykonávané colnými orgánmi členských štátov s cieľom umožniť lepšie sa zamerať na rizikových dovozcov.

Chcete sa dozvedieť viac? Úplné informácie o audite EDA týkajúcom sa príjmov EÚ sa nachádzajú v kapitole 2 výročnej správy o rozpočte EÚ za rok 2013.

Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov

Poľnohospodárstvo: podpora trhu a priama podpora 45,0 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Táto oblasť výdavkov zahŕňa Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF), jeden z dvoch hlavných nástrojov spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ. Táto politika má za cieľ zvýšiť produktivitu poľnohospodárstva, zabezpečiť primeranú životnú úroveň poľnohospodárov, stabilizovať trhy a zaistiť dodávky potravín za primerané ceny. Výdavky sa riadia spoločne s členskými štátmi.

Čo sme zistili

Ovplyvnené významnými chybami?

Áno

Odhadovaná chybovosť:

3,6 % (2012: 3,8 %)

Preskúmané systémy kontroly:

Čiastočne účinné

Väčšina výdavkov v tejto oblasti je vypočítaná na základe plochy poľnohospodárskej pôdy. Mnohé vyčísliteľné chyby vznikajú v dôsledku nepresných údajov v žiadostiach príjemcov, pričom najčastejšou chybou je **nadhodnotenie vykazovanej plochy** (pozri príklad).

Príklad: Nadhodnotenia – žiadosť o pomoc na neoprávnené plochy

V Nemecku, Írsku, Grécku, vo Francúzsku, v Poľsku a Rumunsku* bola pôda, ktorá bola deklarovaná ako **trvalý trávny porast** a na ktorú bola udelená pomoc, v skutočnosti úplne alebo čiastočne pokrytá nepovolenou vegetáciou (husté kríky alebo stromy). Tieto neoprávnené plochy mali byť vylúčené z pomoci EÚ. V Grécku táto chyba vznikla preto, že tieto plochy boli klasifikované ako oprávnené trávne porasty a rovnako boli zaznamenané v identifikačnom systéme poľnohospodárskych parciel.

* Poznámka k uvádzaniu členských štátov v príkladoch: Vzhľadom na prístup k výberu vzorky Dvor audítorov každý rok nekontroluje transakcie v každom členskom štáte, štáte príjemcu a/ani regióne. Príklady chýb sú uvedené na znázornenie najčastejších typov chýb. Nepredstavujú základ na vyvodenie záverov o jednotlivých členských štátoch, štátoch príjemcov a/alebo regiónoch.

Príjemcovia pomoci EÚ v rámci všetkých režimov priamej pomoci EPZF majú zákonnú povinnosť plniť **požiadavky krížového plnenia**. Tieto požiadavky sa týkajú ochrany životného prostredia, verejného zdravia, zdravia zvierat a rastlín, dobrých životných podmienok zvierat a udržiavania poľnohospodárskej pôdy v dobrom poľnohospodárskom a ekologickom stave. Ak poľnohospodári tieto požiadavky neplnia, výška ich pomoci sa kráti. Dvor audítorov pri svojom testovaní zistil porušenie pravidiel v 25 % transakcií podliehajúcich požiadavkám krížového plnenia.

Pri značnom počte transakcií ovplyvnených chybami **mali orgány v členských štátoch k dispozícii dostatočné informácie** na to, aby chybu odhalili a opravili pred predložením žiadosti o preplatenie Komisii. Keby sa tieto informácie použili na nápravu chýb pred deklarovaním výdavkov Komisii, odhadovaná chybovosť v tejto oblasti by predstavovala 2,5 %.

Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov

Preskúmaním **integrovaných administratívnych a kontrolných systémov (IACS)** EDA v štyroch členských štátoch (Nemecko, Írsko, Francúzsko a Taliansko) sa zistili:

- o nedostatky v administratívnych kontrolných postupoch vrátane kvality databáz v troch členských štátoch (Írsko, Francúzsko a Taliansko);
- o nedostatky týkajúce sa kvality kontrol na mieste v dvoch členských štátoch (Nemecko a Taliansko) dva boli vyhodnotené ako čiastočne účinné (Nemecko a Taliansko);
- o nedostatky v postupoch na zabezpečenie spätného získania neoprávnených platieb v dvoch členských štátoch (Írsko a Taliansko).

Aj napriek nedostatkom, ktoré sa zistili pri audite, IACS vo všeobecnosti významne prispieva k predchádzaniu chýbám vo výdavkoch, na ktoré sa vzťahuje.

V členských štátoch, ktoré pristúpili v roku 2004 alebo neskôr, je k dispozícii pomoc EÚ pre **skupiny výrobcov produkujúcich ovocie a zeleninu**. Skupiny výrobcov musia na získanie uznania splniť podmienky týkajúce sa počtu a relatívnej veľkosti členov. EDA zistil, že deväť zo 40 skupín výrobcov v Poľsku tieto podmienky nespĺňalo. Komisia vo svojej výročnej správe o činnosti za rok 2013 uviedla, že vyjadrila výhradu, ktorá sa vzťahuje na 25 % celkových rizikových výdavkov v rámci tohto opatrenia v Poľsku.

Čo odporúčame

EDA odporúča, aby:

- o Komisia a členské štáty prijali potrebné opatrenia na zabezpečenie využitia plného potenciálu systému IACS, napríklad tým, že zaistia správne posúdenie a zaznamenanie oprávnenosti a rozlohy poľnohospodárskych parciel;
- o Komisia monitorovala nápravné opatrenia k nedostatkom v súvislosti s pomocou EÚ pre skupiny výrobcov v Poľsku.

Chcete sa dozvedieť viac? Úplné informácie o audite EDA týkajúcom sa výdavkov EÚ na podporu trhu a priamu podporu v oblasti poľnohospodárstva sa nachádzajú v kapitole 3 výročnej správy o rozpočte EÚ za rok 2013.

Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov

Rozvoj vidieka, životné prostredie, rybné hospodárstvo a zdravie

15,6 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Táto oblasť výdavkov sa vzťahuje na rozvoj vidieka, životné prostredie a klímu; námorné záležitosti a rybné hospodárstvo; ako aj zdravie a ochranu spotrebiteľov.

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV) predstavuje 88 % platieb v rámci tejto oblasti. Výdavky sa riadia spoločne s členskými štátmi. Z EPFRV sa spolufinancujú výdavky na rozvoj vidieka vynakladané v rámci programov rozvoja vidieka jednotlivých členských štátov. Výdavky sa týkajú opatrení, ktoré sa vzťahujú na plochu (ako sú agroenvironmentálne platby a kompenzačné platby poľnohospodárom v oblastiach so znevýhodnenými prírodnými podmienkami), a opatrení, ktoré sa nevzťahujú na plochu (ako je modernizácia poľnohospodárskych podnikov a zriadenie základných služieb pre hospodárstvo a vidiecke obyvateľstvo).

Čo sme zistili

Ovplyvnené významnými chybami?

Áno

Odhadovaná chybovosť

6,7 % (2012: 7,9 %)

Preskúmané systémy kontroly:

Čiastočne účinné

Vo väčšine prípadov bolo príčinou chýb **nedodržanie požiadaviek oprávnenosti**, najmä tých, ktoré sa týkajú agroenvironmentálnych záväzkov (pozri príklad), osobitných požiadaviek pre investičné projekty a pravidiel verejného obstarávania.

Príklad: Nedodržanie agroenvironmentálnych záväzkov

Poľnohospodár na Sardínii (Taliansko) získal kompenzačnú platbu za to, že na **artičoky nebude používať škodlivé prípravky na ochranu rastlín**. Dvor audítorov pri svojej kontrole na mieste zistil, že príjemca v kontrolovanom období použil tieto prípravky 12-krát. Z tohto dôvodu bola platba neoprávnená.

Podobné prípady nedodržania agroenvironmentálnych záväzkov boli odhalené aj v Piemonte (Taliansko), Maďarsku, Holandsku, Poľsku a Rumunsku.

Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov

V značnom počte transakcií ovplyvnených chybami **orgány členských štátov mali k dispozícii dostatočné informácie** na to, aby chyby odhalili a opravili pred predložením žiadostí o preplatenie Komisii. Ak by sa tieto informácie použili na opravu chýb pred deklarováním výdavkov Komisii, odhadovaná chybovosť v tejto oblasti by bola 2,0 %.

Kontrola EDA zameraná na **kontrolné systémy** v oblasti rozvoja vidieka odhalila:

- o nedostatky v **kontrolách podmienok oprávnenosti**, akými sú neodhalenie neoprávnenej DPH alebo riziko dvojitého financovania (s výnimkou Poľska, v siedmich z ôsmich kontrolovaných členských štátov – Nemecko, Španielsko, Taliansko, Lotyšsko, Malta, Rumunsko a Slovinsko);
- o nedostatočné posúdenie **primeranosti nákladov** (vo všetkých štyroch kontrolovaných členských štátoch – Taliansko, Lotyšsko, Poľsko a Rumunsko);
- o nedostatky týkajúce sa koncepcie a uskutočňovania **kontrol krížového plnenia** (vo všetkých štyroch kontrolovaných členských štátoch – Česká republika, Španielsko, Taliansko a Malta); Pri krížovom plnení musia príjemcovia spĺňať špecifické podmienky oprávnenosti, aby mohli získať finančné krytie, ako sú environmentálne alebo sociálne štandardy;
- o nedostatky v **kontrolách pravidiel verejného obstarávania** (vo všetkých troch kontrolovaných členských štátoch – Taliansko, Lotyšsko a Poľsko; pozri príklad).

Príklad: Nedostatočné kontroly členských štátov zamerané na pravidlá verejného obstarávania

Platobná agentúra v Lotyšsku bola príjemcom pomoci z EPFRV vo výške 2 mil. EUR na financovanie jej **informačného systému, ktorý zaisťoval externý dodávateľ**. Táto zákazka podliehala pravidlám verejného obstarávania. EDA zistil, že zadanie zákazky na informačný systém a jeho následnú údržbu bolo ovplyvnené viacerými závažnými chybami. Platobná agentúra napríklad použila rokovacie konanie namiesto otvorenej alebo užšej súťaže požadovanej v právnych predpisoch. Nedodržanie platných postupov spôsobilo, že výdavky sa stali neoprávnené na financovanie EÚ.

Čo odporúčame

EDA pre oblasť rozvoja vidieka odporúča, aby:

- o členské štáty lepšie vykonávali existujúce administratívne kontroly a používali pri tom všetky príslušné informácie, ktoré majú k dispozícii platobné agentúry. Umožnilo by to zistiť a opraviť väčšinu chýb;
- o členské štáty zabezpečili, že akčné plány na riešenie vysokej miery chybovosti v oblasti rozvoja vidieka obsahujú všetky regióny a opatrenia, najmä investičné opatrenia, a zohľadňujú kontrolné zistenia Komisie a EDA.

Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov

Regionálna politika, energetika a doprava 45,5 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Tento audit sa týkal regionálnej politiky (96 % celkových výdavkov v tejto oblasti výdavkov), ktorá je financovaná predovšetkým z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) a Kohézneho fondu (KF). Cieľom regionálnej politiky je posilniť hospodársku a sociálnu súdržnosť v Európskej únii znížením rozdielov v rozvoji jednotlivých regiónov. Riadenie výdavkov v oblasti regionálnej politiky je zdieľané s členskými štátmi a zahŕňa spolufinancovanie projektov v rámci schválených výdavkových programov.

Energetika a doprava predstavujú zvyšné 4 % tejto kontrolovanej oblasti výdavkov. Účelom politik v oblasti energetiky a dopravy je poskytnúť európskym občanom a podnikom bezpečné, udržateľné a konkurencieschopné energetické a dopravné systémy a služby. Tieto výdavky riadi priamo Komisia.

Čo sme zistili

Ovplyvnené významnými chybami?

Áno

Odhadovaná chybovosť

6,9 % (2012: 6,8 %)

Preskúmané systémy kontroly

Čiastočne účinné

EDA zistila **vážne chyby vo verejnom obstarávaní**, ktoré tvoria 39 % odhadovanej chybovosti. Celková odhadovaná hodnota zákaziek 122 kontrolovaných postupov verejného obstarávania predstavovala 4,2 mld. EUR.

Príklad: Neodôvodnené priame zadanie zákazky

V Nemecku boli zákazky na dodatočné stavebné práce na **letiskovom termináli na vybavovanie cestujúcich** priamo zadané pôvodnému zhotoviteľovi. Tieto dodatočné práce vyplývali z nedostatkov v príprave, plánovaní a realizácii projektu, a nie z nepredvídaných okolností. V takých prípadoch sa priame zadanie považuje za nezákonné a dodatočné práce mali byť predmetom verejného obstarávania.

Podobné prípady neodôvodneného priameho zadania zákazky sa zistili v projektoch v Belgicku, Českej republike, Nemecku, Španielsku, Taliansku a vo Švédsku.

Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov

Audítori EDA taktiež overujú, či EÚ dodržiava **pravidlá štátnej pomoci**. Nezákonné pridelenie štátnej pomoci predstavuje neférovú výhodu pre prijímateľské subjekty a narušuje sa tým vnútorný trh. Chyby v oblasti štátnej pomoci predstavovali 17 % odhadovanej chybovosti v tejto oblasti (pozri príklad).

Príklad: Štátna pomoc pre ziskový projekt

V Slovinsku sa poskytla pomoc pre malé a stredné podniky (MSP) na **výskum a vývoj v automobilovom priemysle**. MSP však bol v úplnom vlastníctve veľkých spoločností a vykonával výskumnú činnosť výlučne pre ne. Keďže pre veľké podniky platia prísnejšie pravidlá financovania z verejných zdrojov, spoločnosť nemala nárok na získanie finančných prostriedkov v plnom rozsahu.

Podobné prípady sa zistili v Bulharsku a Maďarsku.

V značnom počte transakcií ovplyvnených chybami **orgány členských štátov mali k dispozícii dostatočné informácie** na to, aby chyby odhalili a opravili pred predložením žiadostí o preplatenie Komisii. Ak by sa tieto informácie použili na opravu chýb pred deklarováním výdavkov Komisii, odhadovaná chybovosť v tejto oblasti by bola 3,9 %.

Audítori EDA taktiež zistili, že miera vyplatenia prostriedkov konečným prijímateľom v rámci **nástrojov finančného inžinierstva** (NFI) v roku 2013 je naďalej nízka. Z týchto prostriedkov sa poskytuje pomoc podnikom alebo na mestské projekty, a to prostredníctvom kapitálových investícií, úverov alebo záruk. Dostávajú príspevok pri založení svojej právnej štruktúry a následne využijú tieto prostriedky na podporu projektov. V 25 členských štátoch bolo vytvorených 940 NFI s celkovou dotáciou približne 12,6 mld. EUR.

Čo odporúčame

EDA odporúča Komisii:

- požadovať, aby členské štáty vo svojich vyhláseniach hospodárskeho subjektu výslovne potvrdili účinnosť kontrol prvej úrovne, ktoré vykonali riadiace a certifikačné orgány;
- v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách vykonať hĺbkové posúdenie kontrol prvej úrovne, ktoré uskutočnili orgány členských štátov v programovom období 2007 – 2013;
- analyzovať dôvody vysokého počtu prípadov nedodržania pravidiel EÚ o štátnej pomoci;
- znížiť pretrvávajúce oneskorenia vo vyplácaní finančných prostriedkov EÚ prostredníctvom NFI.

Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov

Zamestnanosť a sociálne veci

16,2 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Tento audit sa týkal výdavkovej oblasti *zamestnanosť a sociálne veci*, ktorá je súčasťou politiky súdržnosti EÚ. Hlavnými cieľmi výdavkov je boj proti nezamestnanosti, rozvoj ľudských zdrojov a podpora začleňovania na trh práce. Európsky sociálny fond (ESF) je hlavným nástrojom na realizáciu politiky zamestnanosti a sociálnych vecí, pričom v roku 2013 predstavoval približne 98 % platieb v tejto výdavkovej oblasti. Z ESF sa financuje investovanie do ľudského kapitálu prostredníctvom odbornej prípravy a iných opatrení zamestnanosti. Výdavky sa riadia spoločne s členskými štátmi.

Čo sme zistili

Ovplyvnené významnými chybami?

Áno

Odhadovaná chybovosť:

3,1 % (2012: 3,2 %)

Preskúmané systémy kontroly:

Čiastočne účinné

Väčšina zistených chýb – 93 % odhadovanej chybovosti – sa týkala preplatenia **neoprávnených nákladov, projektov, príjemcov alebo účastníkov** (pozri príklad). Zvyšok sa týkal chýb v oblasti verejného obstarávania.

Príklad: Nadhodnotenie osobných nákladov

Podľa platných pravidiel by mali byť režijné náklady vyčlenené proporcionálne na projekty financované EÚ podľa spravodlivých a nestranných metód. V **súkromnej škole** v Portugalsku celá mzda riaditeľa školy bola účtovaná na projekt EÚ, hoci vykonával aj iné úlohy. Okrem toho nebol dodržaný maximálny strop stanovený pre spolufinancovanie miezd.

K podobným zisteniam sa dospelo aj pri projektoch v Nemecku, Španielsku, Taliansku, Poľsku a Spojenom kráľovstve.

V značnom počte transakcií ovplyvnených chybami **orgány členských štátov mali k dispozícii dostatočné informácie** na to, aby chyby odhalili a opravili pred deklarovaním výdavkov Komisii. Ak by sa tieto informácie použili na opravu chýb pred deklarovaním výdavkov Komisii, odhadovaná chybovosť v tejto oblasti by bola 1,8 %.

Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov

Na základe odporúčania EDA a s cieľom znížiť pravdepodobnosť chýb a administratívneho zaťaženia navrhovateľov projektov sa v roku 2009 rozšírilo využívanie **jednorazových súm a paušálnych platieb** namiesto uhrádzania „skutočných nákladov“. V roku 2013 EDA počas auditu nezistil žiadne vyčísliteľné chyby týkajúce sa špecifického využitia jednorazových súm a paušálnych platieb. To poukazuje na skutočnosť, že projekty, pri ktorých sa náklady deklarujú prostredníctvom týchto platobných možností, sú **menej náchylné na chyby**.

Čo odporúčame

EDA odporúča Komisii:

- podporiť členské štáty, aby posilnili kontroly týkajúce sa súladu s pravidlami verejného obstarávania, nákladov nesúvisiacich s projektom a projektov bez pridanej hodnoty EÚ;
- zabezpečiť, aby členské štáty riešili problém účtovania osobných nákladov na projekty EÚ s vyššími sadzbami, ako sú sadzby financované z vnútroštátnych finančných prostriedkov;
- zabezpečiť, aby členské štáty zohľadnili všetky možnosti zjednodušenia umožnené v nariadeniach o európskych štrukturálnych a investičných fondoch na obdobie rokov 2014 – 2020.

Chcete sa dozvedieť viac? Úplné informácie o audite EDA týkajúcom sa výdavkov EÚ na zamestnanosť a sociálne veci sa nachádzajú v kapitole 6 výročnej správy o rozpočte EÚ za rok 2013.

Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov

Vonkajšie vzťahy, pomoc a rozšírenie 6,0 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Táto oblasť výdavkov zahŕňa výdavky týkajúce sa vonkajších vzťahov, rozvoja a humanitárnej pomoci, ako aj výdavky na opatrenia pre kandidátske a prístupujúce krajiny EÚ. Rozvojové projekty sú rozptýlené vo viac ako 150 krajinách a medzi vykonávajúcimi organizáciami existujú veľké rozdiely z hľadiska veľkosti, ako aj skúseností. Na získanie nároku na podporu EÚ musia projekty spĺňať podmienky stanovené v osobitných dohodách o financovaní, ako aj ďalšie pravidlá, napr. postupy verejného obstarávania a udeľovania zákaziek. Výdavky riadia priamo generálne riaditeľstvá Komisie buď z ústredia v Bruseli alebo prostredníctvom delegácií EÚ v prijímateľských krajinách, prípadne spoločne s medzinárodnými organizáciami.

Čo sme zistili

Ovplyvnené významnými chybami?

Áno

Odhadovaná chybovosť:

2,6 % (2012: 3,3 %)

Preskúmané systémy kontroly:

Čiastočne účinné

Väčšina chýb sa týka neoprávnených výdavkov, ktoré vznikli na úrovni konečného príjemcu, napr. výdavky, ktoré vznikli mimo nárokovateľného obdobia; začlenenie neoprávnených výdavkov (napr. DPH, náklady na zamestnancov a neodôvodnené režijné náklady) do žiadostí o preplatenie nákladov na projekty; a výdavky, ktoré neboli doložené primeranými podpornými dokumentmi.

Príklad: Výdavky, ktoré nevznikli

Komisia podpísala dohodu o príspevku vo výške 9,5 mil. EUR s Rozvojovým programom OSN na **podporu sociálneho rozvoja v Moldavsku**. V roku 2013 Komisia akceptovala zmluvy na preplatenie v hodnote 1,8 mil. EUR, v súvislosti s ktorými však žiadne výdavky nevznikli.

Komisia validovala výdavky v rámci predvstupovej pomoci v celkovej výške 150 mil. EUR bez toho, aby mala k dispozícii podporné dokumenty, ktoré by potvrdzovali, že výdavky skutočne vznikli a boli oprávnené. Validované sumy boli založené na vlastných odhadoch Komisie, a nie na vzniknutých, uhradených a akceptovaných nákladoch doložených podpornými dokumentmi. Po odhalení tejto **systemovej chyby** Dvorom audítorov Komisia vykonala účtovné opravy v súvislosti s príslušnými transakciami.

Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov

EuropeAid, generálne riaditeľstvo Komisie, riadi väčšinu výdavkov z rozpočtu EÚ v súvislosti s vonkajšími opatreniami. Preskúmané systémy EuropeAid boli vyhodnotené ako čiastočne účinné. EuropeAid prijal v máji 2013 akčný plán na riešenie hlavných zistených nedostatkov.

Čo odporúčame

EDA odporúča Komisii:

- zabezpečiť, aby sa v pokynoch zamestnancom uvádzalo, že zúčtovania sa majú vykonávať na základe vzniknutých výdavkov, a nie na základe ich odhadov. Komisia už súhlasila, že zodpovedajúcim spôsobom upraví postup zúčtovania.

Chcete sa dozvedieť viac? Úplné informácie o audite Dvora audítorov týkajúcom sa výdavkov EÚ na vonkajšie vzťahy, pomoc a rozšírenie sa nachádzajú v kapitole 7 výročnej správy o rozpočte EÚ za rok 2013.

Výskum a iné vnútorné politiky 10,4 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Hlavnou zložkou tejto výdavkovej oblasti sú výskumné a inovačné projekty s platbami, ktoré v roku 2013 predstavovali 7,7 mld. EUR. Iné vnútorné politiky sa týkajú výdavkov na širokú škálu cieľov politiky, vrátane vzdelávania a kultúry, bezpečnosti, migrácie a opatrení na boj proti účinkom finančnej krízy. Väčšinu výdavkov riadi priamo Komisia.

Čo sme zistili

Ovplyvnené významnými chybami?

Áno

Odhadovaná chybovosť

4,6 % (2012: 3,9 %)

Preskúmané systémy kontroly:

Čiastočne účinné

Pri väčšine platieb v tejto výdavkovej oblasti Komisia prepláca náklady, ktoré príjemcovia finančných prostriedkov deklarujú vo výkazoch nákladov na projekty. Chyby vznikajú, keď príjemcovia deklarujú neoprávnené náklady, ktoré systémy kontroly neodhalia pred preplatením nákladov Komisiou. Príčinou 35 % odhadovanej chybovosti sú **nesprávne vypočítané alebo neoprávnené náklady na zamestnancov**. Chybovosť zahŕňa deklarovanie rozpočtovaných nákladov, a nie skutočných nákladov na zamestnancov, ako aj účtovanie nákladov za čas, ktorý nebol strávený na projekte.

Úspešnému vykonávaniu cieľov politiky okrem nedostatočného súladu s pravidlami vynakladania výdavkov bráni aj úhrada neoprávnených nákladov a obmedzuje sa tým **pridaná hodnota pomoci EÚ** (pozri príklad).

Príklad: Neoprávnené výdavky znižujú pridanú hodnotu EÚ

EÚ poskytuje finančné krytie na podporu efektívnych a účinných kontrol na vonkajších hraniciach EÚ. EDA preskúmal projekt v Španielsku, ktorý pozostával z **kúpy štyroch helikoptér**, ktoré sa mali 75 % svojho prevádzkového času používať na sledovanie a kontrolu vonkajších hraníc EÚ. EDA však zistil, že helikoptéry sa používali na tento účel len v 25 % svojho prevádzkového času. Znamená to, že EÚ mala hrať len 25 % všetkých nákladov na helikoptéry, a nie 75 %, ako to bolo v tomto prípade.

Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov

Ako súčasť systémov kontroly pri výdavkoch na výskum **Komisia kontroluje** správy o pokroku a výkazy nákladov v súvislosti s financovanými projektmi pred uskutočnením platieb. EDA zistil, že Komisia neuplatňuje vždy jednotné postupy, čo môže znižovať efektívnosť programu a zvyšovať administratívnu záťaž pre príjemcov.

Čo odporúčame

EDA odporúča Komisii:

- o poskytovať včasné, konzistentné a jasné usmernenia príjemcom a orgánom členských štátov týkajúce sa pravidiel oprávnenosti a kontrolných opatrení pre nové programy v oblasti výskumu (Horizont 2020) a iných vnútorných politík na obdobie 2014 – 2020;
- o uskutočňovať svoje kontrolné činnosti v tejto skupine politiky s väčším zameraním na riziká, orientovať kontroly na vysokorizikových príjemcov (napr. subjekty, ktoré majú menej skúseností s európskym financovaním) a znížiť kontrolnú záťaž pri menej rizikových príjemcoch.

Chcete vedieť viac? Úplné informácie o audite Dvora audítorov týkajúcom sa výdavkov EÚ na výskum a iné vnútorné politiky sa nachádzajú v kapitole 8 výročnej správy o rozpočte EÚ za rok 2013.

Administratívne a súvisiace výdavky 10,6 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Administratívne a súvisiace výdavky zahŕňajú výdavky inštitúcií a ostatných orgánov EÚ, ktorými sú Komisia, Parlament, Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), Európska rada a Rada, Súdny dvor, Dvor audítorov, Európsky hospodársky a sociálny výbor, Výbor regiónov, Ombudsman a Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov.

Výdavky na ľudské zdroje (mzdy, príspevky a dôchodky) predstavujú 60 % výdavkov v tejto oblasti: zvyšok tvoria výdavky na budovy, zariadenie, energiu, komunikácie a informačné technológie.

Výsledky auditov agentúr a ostatných decentralizovaných orgánov Európskej únie, ktoré vykonáva EDA, sú predmetom špecifických ročných správ, ktoré sa uverejňujú samostatne spolu so súhrnom výsledkov.

Čo sme zistili

Ovplyvnené významnými chybami?	Odhadovaná chybovosť:	Preskúmané systémy kontroly:
Nie	1,0 % (2012: 0,0 %)	Účinné

Pri preskúmaní väčšiny systémov kontroly sa nezistili žiadne závažné nedostatky. EDA však zaznamenal opakujúce sa chyby pri platbách miezd a príspevkov Komisiou a ESVČ, ako aj nedostatky v postupoch delegácií EÚ týkajúcich sa verejného obstarávania (pod vedením ESVČ).

Čo odporúčame

Dvor audítorov odporúča, aby:

- o Komisia a ESVČ prijali ďalšie kroky na zabezpečenie aktuálnosti záznamov zamestnancov, na základe ktorých sa vyplácajú mzdy a príspevky,
- o ESVČ by mala poskytovať delegáciám EÚ podporu a usmernenie v súvislosti s postupmi verejného obstarávania.

Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov

Európske rozvojové fondy (ERF)

2,6 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

ERF sú nástrojom poskytovania pomoci Európskej únie na rozvojovú spoluprácu africkým, karibským a tichomorským (AKT) štátom a zámorským krajinám a územiám (ZKÚ). Cieľom výdavkov je zmiernenie a napokon odstránenie chudoby a podpora udržateľného rozvoja a integrácie štátov AKT a ZKÚ do svetovej ekonomiky.

ERF financujú členské štáty, vzťahujú sa na ne samostatné nariadenia o rozpočtových pravidlách a riadi ich Komisia mimo rámca všeobecného rozpočtu EÚ. Vonkajšia pomoc financovaná z ERF sa realizuje v rizikovom prostredí, predovšetkým z dôvodu geograficky rozptýlených aktivít a nedostatočnej inštitucionálnej a administratívnej kapacity partnerských krajín.

Čo sme zistili

Spôľahlivosť účtovnej závierky ERF:

Ročná účtovná závierka za rok 2013 vyjadruje verne finančnú situáciu ERF, výsledky transakcií, toky hotovosti a zmeny čistých aktív.

Sú príjmy ERF ovplyvnené významnými chybami?

Nie

Sú záväzky ERF ovplyvnené významnými chybami?

Nie

Sú platby ERF ovplyvnené významnými chybami?

Áno

Odhadovaná chybovosť:

3,4 % (2012: 3,0 %)

Preskúmané systémy kontroly:

Čiastočne účinné

Nedodržanie pravidiel verejného obstarávania bolo príčinou približne polovice odhadovanej chybovosti (pozri príklad). Ďalším významným zdrojom chýb sú chýbajúce podporné dokumenty na preukázanie výdavkov.

Príklad: Nedodržanie postupov verejného obstarávania zo strany príjemcu

EDA preskúmal výberové konanie v súvislosti s **vybavením IT pre podnikateľské informačné centrum** financované v rámci programu podpory pre mikro a malé podniky. Pri audite sa zistilo, že zákazka nebola udeľovaná ponuke s najnižšou cenou, a to ani napriek tomu, že najnižšia cena bola kritériom na udelenie zákazky. Rámcový auditor Komisie, ktorý vykonal finančný audit programu, chybu neodhalil.

Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov

ERF sa využívajú aj na poskytovanie **rozpočtovej podpory**, t. j. priamych platieb do štátneho rozpočtu rozvojovej krajiny za istých podmienok. EDA odhalil chyby v transakciách rozpočtovej podpory, pri ktorých sa splnenie podmienok nesprávne zmeralo a na konvertovanie rozpočtovej podpory na miestnu menu sa použil nesprávny výmenný kurz.

EuropeAid, generálne riaditeľstvo Komisie, riadi väčšinu výdavkov na vonkajšie vzťahy z rozpočtu EÚ a aj takmer všetky výdavky z ERF. Preskúmané systémy EuropeAid boli vyhodnotené ako čiastočne účinné. EuropeAid však v máji 2013 prijal akčný plán na riešenie hlavných zistených nedostatkov.

Čo odporúčame

EDA odporúča Komisii:

- o vymáhať úroky z predbežného financovania;
- o prehodnotiť vyčíslovanie prínosov zavedených kontrol;
- o informovať o pokroku vykonávania akčného plánu na riešenie nedostatkov systému kontroly.

Chcete sa dozvedieť viac? Úplné informácie o audite Dvora audítorov týkajúcom sa Európskych rozvojových fondov sa nachádzajú vo Výročnej správe o aktivitách financovaných 8., 9. a 10. Európskym rozvojovým fondom (ERF) za rok 2013.

Prehľad audítorského prístupu

Vyhlásenie o vierohodnosti vydávané EDA sa zakladá na objektívnych dôkazoch získaných pri testovaní v rámci auditu v súlade s medzinárodnými audítorskými štandardmi. Takto to prebieha.

Spôľahlivosť účtovnej závierky

Poskytuje ročná účtovná závierka EÚ úplné a presné informácie?

Rozpočet EÚ je zložitý. Generálne riaditeľstvá Komisie každoročne iniciujú stovky tisíc účtovných záznamov, ktoré zachytávajú informácie z rôznych zdrojov (vrátane členských štátov). EDA kontroluje, či účtovné postupy fungujú správne a či sú výsledné účtovné údaje úplné, správne zaznamenané a náležite predložené.

- **Hodnotenie účtovného systému** s cieľom uistiť sa, že je dobrým základom pre spoľahlivé údaje (úplné a správne).
- **Overenie hlavných účtovných postupov** s cieľom uistiť sa, že fungujú správne.
- **Analytické kontroly účtovných údajov** s cieľom uistiť sa, že sú predkladané konzistentne a primerane.
- **Priama kontrola vzorky účtovných údajov** s cieľom uistiť sa, že príslušné transakcie existujú a sú správne zaznamenané.
- **Kontrola finančných výkazov** s cieľom uistiť sa, že verne vyjadrujú finančnú situáciu.

Riadnosť transakcií

Sú transakcie EÚ súvisiace s príjmami a platbami zaúčtovanými do výdavkov¹, na ktorých sa zakladá účtovná závierka EÚ, v súlade s príslušnými predpismi?

Z rozpočtu EÚ sa uhrádzajú milióny platieb príjemcom v EÚ a po celom svete. Väčšinu týchto výdavkov riadia členské štáty. Na získanie potrebných dôkazov EDA priamo testuje príjmové platby a platby zaúčtované do výdavkov a posudzuje systémy na správu a kontrolu týchto platieb.

- **Vzorky transakcií sa vyberajú** z celého rozpočtu EÚ pomocou štatistických techník, ktoré sú základom pre podrobné testovanie audítormi EDA.
- **Transakcie vybrané do vzorky sa kontrolujú podrobne**, zvyčajne na mieste konečných príjemcov (napr. poľnohospodár, výskumný inštitút, spoločnosť poskytujúca verejne obstarané práce alebo služby), aby sa získali priame dôkazy, že príslušná udalosť „existuje“, je správne zaznamenaná a je v súlade s pravidlami, na základe ktorých sa príslušné platby uhrádzajú.
- **Chyby sa analyzujú a zaraďujú** ako vyčísliteľné alebo nevyčísliteľné.
- **Dosah chýb sa vypočítava** extrapoláciou vyčísliteľných chýb formou „najpravdepodobnejšej“ chybovosti (odhadovaná chybovosť).
- **Odhadovaná chybovosť** sa porovnáva s 2,0 % prahom významnosti s cieľom zistiť stanovisko EDA.
- **Posudzuje sa niekoľko systémov kontroly** s cieľom určiť ich účinnosť pri zabezpečovaní zákonnosti a riadnosti transakcií, ktoré sa nimi spravujú.
- Zohľadňujú sa **ďalšie relevantné informácie**, napr. výročné správy o činnosti a správy nezávislých audítorov.
- **Všetky zistenia sa prerokávajú** s vnútroštátnymi orgánmi a s Komisiou s cieľom uistiť sa, či sú fakty správne.
- **EDA prijíma svoje stanoviská** na základe svojej práce a dosiahnutých výsledkov.

¹ Platby zaúčtované do výdavkov: priebežné platby, konečné platby a zúčtovanie záloh.

Európsky dvor audítorov a jeho práca

Európsky dvor audítorov (EDA) je nezávislou **kontrolnou inštitúciou** Európskej únie. Sídli v Luxemburgu a zamestnáva približne 900 odborných a podporných zamestnancov zo všetkých členských štátov EÚ. Od svojho založenia v roku 1977 zameriava svoju pozornosť na význam finančného hospodárenia EÚ a prispieva k jeho zlepšovaniu.

Audítorské správy a stanoviská EDA sú základnou zložkou **reťazca zodpovednosti v EÚ**. Výstupy našej práce sa využívajú na vyvodenie zodpovednosti, najmä v rámci každoročného postupu udeľovania absolútoría, voči tým, ktorí hospodária s rozpočtom EÚ. Ide najmä o Komisiu, ale týka sa to i ostatných inštitúcií a orgánov EÚ. Členské štáty tiež zohrávajú dôležitú úlohu pri zdieľanom hospodárení.

Našimi hlavnými úlohami sú:

- o **finančné audity a audity zhody** v zásade formou vyhlásenia o vierohodnosti;
- o **audity výkonnosti** na témy vybrané s cieľom čo najviac zvýšiť dosah práce Dvora audítorov;
- o **stanoviská** k nariadeniam, ktoré sa týkajú rozpočtového hospodárenia a iných dôležitých tém.

Naším cieľom je riadiť naše **zdroje** spôsobom, ktorý zabezpečí primeranú rovnováhu medzi rôznymi činnosťami, a tak prispeje k dosahovaniu solídnych výsledkov a dobrého pokrytia rôznych oblastí rozpočtu EÚ.

Naše výstupy

Vydávame:

- o **výročné správy** o rozpočte EÚ a Európskych rozvojových fondoch. Výročné správy obsahujú najmä stanoviská a výsledky získané v rámci vyhlásenia o vierohodnosti a uverejňujú sa každý rok v novembri;
- o **špecifické ročné správy**, v ktorých sú uvedené stanoviská Dvora audítorov z finančných auditov rôznych agentúr a orgánov EÚ. V roku 2014 bude uverejnených 53 špecifických ročných správ;
- o **osobitné správy** o vybraných témach auditu, ktoré sa uverejňujú v priebehu roka. Ide najmä o audity výkonnosti. V roku 2014 bude uverejnených 25 osobitných správ;
- o **stanoviská** využívané Európskym parlamentom a Radou pri schvaľovaní zákonov EÚ a iných rozhodnutí s významným dosahom na finančné hospodárenie. V roku 2014 bude uverejnených šesť stanovísk;
- o **situačné správy** o vybraných oblastiach politiky EÚ, v ktorých sa analyzujú širšie výzvy a dlhodobé trendy. V roku 2014 budú uverejnené dve situačné správy;
- o **výročné správy o činnosti**, ktoré obsahujú informácie a prehľad našich činností v danom roku.

Naša práca prispieva k zvyšovaniu povedomia o finančnom hospodárení EÚ a zvyšuje jeho transparentnosť. Poskytujeme uistenie ohľadom stavu finančného hospodárenia a odporúčania na jeho ďalšie zlepšenie. Robíme to v záujme **občanov Európskej únie**.

AKO ZÍSKAŤ PUBLIKÁCIE EÚ

Bezplatné publikácie:

- jeden kus:
prostredníctvom webovej stránky EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- viac kusov alebo plagátov/máp:
na zastúpeniach Európskej únie (http://ec.europa.eu/represent_sk.htm); v delegáciách, ktoré sídlia v nečlenských krajinách EÚ (http://eeas.europa.eu/delegations/index_sk.htm); kontaktovaním služby Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_sk.htm);
na bezplatnom telefónnom čísle 00 800 6 7 8 9 10 11 (v rámci EÚ) (*).

(*) Za poskytnutie informácií sa neplatí, podobne ako za väčšinu hovorov (niektorí mobilní operátori, verejné telefónne automaty alebo hotely si však môžu účtovať poplatok).

Platené publikácie:

- prostredníctvom webovej stránky EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Predplatné:

- prostredníctvom obchodných distribútorov Úradu pre vydávanie publikácií Európskej únie (http://publications.europa.eu/others/agents/index_sk.htm).

Európsky dvor audítorov je nezávislou kontrolnou inštitúciou Európskej únie – ochrancom financií EÚ

EDA vo svojich výročných správach o rozpočte EÚ a Európskych rozvojových fondoch vyjadruje stanovisko – alebo vyhlásenie o vierohodnosti – týkajúce sa spoľahlivosti účtovnej závierky a zákonnosti a riadnosti príslušných transakcií. Účelom tejto publikácie je predložiť zhrnutie hlavných zistení a záverov. Úplné znenie správ je k dispozícii na internetovej stránke EDA a sú uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie.

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Úrad pre publikácie

